

Kadernotitie Sturing en grip Kulturhusen c.a.

15 mei 2012

Inhoudsopgave

Onderwerp	pagina
Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Wat is er voor grip nodig?	3
• Visie gemeente	3
• Capabele besturen	4
• Vrijwilligers op managementniveau ondersteunen	4
• Huur- en vestigingsbeleid	4
• Begroting, jaarrekening, risicomangement en prestatieafspraken	4
• Risicoprofielen	5
Visie gemeenteraad / het vervolgtraject	5
Communicatie	5
Bijlage	6

Inleiding

De gemeente investeert samen met haar partners fors in de zogenaamde Grote projecten. Wanneer de projecten zijn afgerond gaat het om een eenmalig bedrag van circa 17 miljoen euro. Structureel wordt aan welzijnssubsidies meer dan 1 miljoen euro uitgekeerd.

De gemeenteraad zet voor de gemeentelijke organisatie zelf stevig in op planning- en control en risicomanagement. Die lijn wordt doorgetrokken naar de gesubsidieerde organisaties.

Met de Grote projecten, de maatschappelijke betekenis daarvan en de risico's die gelopen worden als het mis gaat, is de vraag gesteld hoe de gemeente meer grip kan krijgen op de Kulturhusen en de grote gesubsidieerde organisaties. Die laatste groep maakt ook substantieel gebruik van m² binnen de Kulturhusen. Het doel is om organisaties in een risicoprofiel te plaatsen. Er wordt al veel van onze vrijwilligersbesturen gevraagd, dat weten we en daarom willen wij hen bij hun taken ondersteuning bieden.

Deze notitie richt zich vanwege de omvang van de investeringen en de subsidiestromen in eerste instantie op de Kulturhusen en hun partners (zie bijlage) in de drie kernen Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld: Stichting Ontmoetingscentrum De Trefkoele, Stichting (kulturhus) De Schakel en de Stichting sportbelangen Lemelerveld.

Wat is er voor grip nodig?

- **Visie gemeente**

De gemeente kiest er voor om daar waar mogelijk maatschappelijke activiteiten in een kulturhusconcept samen te brengen. De voorkeur is alles onder één dak. Gedateerde, minder efficiënte en veel energievragende gebouwen exploiteert de gemeente niet meer. Voor dergelijke gebouwen worden ook geen (exploitatie) subsidies meer beschikbaar gesteld. Voor een optimale grip op het gebruik van gebouwen is gemeentelijk eigendom een verstandige keuze. Er zijn/worden vele miljoenen voor Kulturhus(concepten) beschikbaar gesteld. De gemeente spoort organisaties die (oude) eigen gebouwen hebben aan om hun activiteiten naar kulturhusen over te plaatsen of hun gebouwen in het kulturhusconcept in te brengen. Dit kan betekenen, dat de gemeente in eerste instantie niet meer actief meewerkt aan het realiseren of mede in stand houden van eigen verenigingsgebouwen die een lage bezettingsgraad hebben en dus uit een oogpunt van exploitatie geen toekomst hebben. Als de gemeente eigenaar van de grond is, zal de grondpositie worden afgebouwd. Rechten van opstal worden dan niet verlengd of verleend. In die gevallen verleent de gemeente ook geen planologische medewerking (herziening van een bestemmingsplan of een andere planologische maatregel) voor een nieuwe accommodatie of een uitbreiding daarvan. Een uitzondering wordt gemaakt als er bij de kulturhusen of een ander gebouw geen ruimte beschikbaar is nu of in de (nabije) toekomst en de toekomstige exploitatie er voor de komende tien jaar positief uit ziet. Dit ruimtelijk beleid zal uiteindelijk worden opgenomen in de gemeentelijke structuurvisie(s).

De gemeente en de beherende organisaties hebben er belang bij dat de bezettingsgraad van hun accommodaties zo hoog mogelijk zijn en de gebouwen in lengte van jaren goed onderhouden blijven. Wij voorzien ook, dat er op termijn de nodige m² ruimte in schoolgebouwen vrijkomen of intensiever gebruikt gaan worden. Hoe wij daar mee om zullen gaan vraagt nader overleg met de schoolbesturen. De regeling verhuur en medegebruik schoollokalen maakt onderdeel van dat overleg uit.

Voor de planologische component in de visie zullen steeds maatwerkafspraken worden gemaakt. Spanningen ontmoeten we op het gebied van publiek- en privaatrecht, rechten die aan bestaande bestemmingsplannen etc ontleend kunnen worden met de daarbij horende dreiging van planschade. Het niet verlengen van een recht van opstal kan ook consequenties hebben: een gebouw moet weg als de grond voor een andere bestemming nodig is, maar vaak moet er ook een financiële regeling getroffen worden. Aan de andere kant wordt een recht van opstal niet voor niets voor een bepaalde (vaak lange) periode afgegeven en loopt dat eens af. Dit alles neemt niet

weg, dat er ergens een stip moet worden gezet waar de gemeente heen wil. De kracht met organisaties en burgers moeten we vinden in argumenten uitwisselen en samen goed onder ogen zien te krijgen wat consequenties zijn om uiteindelijk een goede beslissing te nemen.

- **Capabele besturen**

Het beheren, exploiteren en ontwikkelen van de kulturhusen is relatief nieuw en vraagt veel van de vrijwilligersbesturen. Zij moeten de slag maken van beheerder van een gebouw naar ontwikkelaar en exploitant van een Kulturhus(concept). Dat vraagt toch een andere manier van denken.

Tijdens de haalbaarheidsonderzoeken voor de Kulturhusen heeft de gemeente regelmatig te horen gekregen dat zij soms wel erg veel van de vrijwilligers vraagt. Het gaat om de beschikbare tijd, maar ook aan de inhoudelijke eisen die bijvoorbeeld aan de gezamenlijke programmering worden gesteld. Niet alle besturen zijn daar op toegerust. Het is ook nodig gebleken om professionele hulp in te schakelen. Een aantal kernpartners die bij de projecten betrokken zijn, zijn professionele organisaties, maar ook zij hebben aangegeven, dat de tijd ontbreekt om de ontwikkeling van een kulturhus een extra impuls te geven.

De conclusie is, dat wij met de besturen om tafel gaan en wij hen de helpende hand moeten toesteken om hen te ondersteunen. Deskundigheidsbevordering kan daarvoor een middel zijn. Het gaat ten slotte om kwaliteit, continuïteit en het borgen daarvan. Wij vragen feitelijk managers op vrijwilligersniveau. Besturen moeten wij ondersteuning aanbieden en ontzorgen.

- **Vrijwilligers op managementniveau ondersteunen**

De besturen van organisaties en de gemeente hebben dezelfde belangen. We willen met elkaar de accommodaties tegen zo laag mogelijke kosten beheren en exploiteren en de risico's minimaliseren. Er is/wordt fors geïnvesteerd en er gaan vele tonnen aan subsidies direct of indirect naar de beheersstichtingen en de gebruikers. Met elkaar lopen wij risico's.

Wij verwachten van de besturen van de Kulturhusen dat zij de handen ineenslaan en de samenwerking zoeken. Er zijn immers al professionele krachten bij de diverse organisaties in dienst, maar ook de kernpartners kunnen met hun professionele krachten een belangrijke rol spelen en die inzetten. Wij zijn bereid om daar de eerste jaren middelen voor in te zetten om naar de bovengenoemde situatie toe te groeien. De kost gaat voor de baat.

- **Huur- en vestigingsbeleid**

De m² in de kulturhusen worden grotendeels door gesubsidieerde organisaties gehuurd. De gemeente betaalt via subsidieverlening de huur. Dat is het rondpompen van geld. Daarnaast willen wij –en dat is veel belangrijker- als financier van de Kulturhusen meer grip op de toewijzing van de m². Door zelf te huren en de huur te betalen -onder gelijktijdige verlaging van subsidiebedragen aan organisaties- bepalen wij hoeveel ruimte wordt toegewezen, die past binnen de afspraken die wij met gesubsidieerde organisaties maken. Daarmee willen wij bereiken, dat organisaties niet teveel m² ruimte krijgen, teveel subsidie ontvangen, maar ook, dat wij als gemeente bepalen wie waar gehuisvest wordt. Een ander voordeel is, dat wij daar waar wij dat nodig achten activiteiten kunnen aanbesteden en geen hinder hebben van bestaande huurcontracten met organisaties die de mogelijke toewijzing van m² belemmeren.

- **Begroting, jaarrekening, risicomanagement en prestatieafspraken**

De gesubsidieerde organisaties moeten aan de voorwaarden zoals deze in de 'Algemene subsidieverordening gemeente Dalfsen 2009' voldoen. Kortweg gaat het om het indienen van een begroting, een jaarrekening en een jaarverslag. In de meeste gevallen wordt er ook een accountantsverklaring of een beoordelingsverklaring gevraagd.

De gemeente doet een lichte toets en met een aantal organisaties vindt jaarlijks bestuurlijk overleg plaats.

Wij willen de risico's die organisaties en dus ook de gemeente lopen beter in beeld krijgen. Netals voor de gemeente geldt, is een vorm van planning en control en risicomanagement noodzakelijk. Niet om meer regels te krijgen, maar om beter inzicht te krijgen voor alle partijen, zodat er nog beter afgewogen besluiten genomen kunnen worden en de gebouwen in stand blijven. Een gezonde financiële basis met de vorming van voldoende reserves om de gebouwen en activiteiten in stand te houden wordt daarmee gelegd.

Om dit doel te bereiken zal er voor de betreffende gesubsidieerde organisaties een risicoprofiel gemaakt moeten worden, moeten gedegen onderhoudsschema's worden opgesteld en ook zal aan reservevorming gedaan moeten worden. Dat is ook nodig om exploitatieverliezen op te kunnen vangen. Wij zullen hiervoor randvoorwaarden moeten bepalen. Het spreekt voor zich, dat de bestuurlijke en ambtelijke overleggen dan meer diepgang moeten krijgen dan nu het geval is. Bij dit alles horen scherpe prestatieafspraken met de betreffende (gesubsidieerde) organisaties.

Risicoprofielen

We willen grip op risicovolle ontwikkelingen krijgen en daar waar nodig met de betreffende organisaties beheersmaatregelen treffen. De organisaties krijgen daarmee een risicoprofiel. We stellen ons de volgende profielen voor:

- 1 Financieel gezonde instellingen.
- 2 Instellingen met aandachtspunten/problemen voor de toekomst die de financiële positie in gevaar kunnen brengen.
- 3 Instellingen met een (tamelijk) zorgwekkende financiële positie.
- 4 Instellingen met zodanige acute financiële problemen dat een situatie van surseance van betaling of faillissement dreigt.

Wij willen niet op voorhand de vrijheden van organisaties inperken, maar in samenspraak met de accountant zullen wij zoeken naar manieren om daar waar nodig onze invloed uit te kunnen oefenen en in uiterste gevallen dwingend in te grijpen. Wij werken de aanpak samen met de betreffende organisaties uit.

Visie gemeenteraad / het vervolgtraject

Wij horen graag van de leden van de gemeenteraad of deze aanpak ook in hun ogen de juiste denkrichting is.

Na de opiniërende gedachtewisseling in de commissie werkt het college deze aanpak in samenspraak met de betreffende organisaties uit en wordt ook meegenomen met de gemeentelijke visie op risicomanagement waar het college na de zomer mee start.

Communicatie

Op de bijlage hebben wij de organisaties opgenomen waar wij in eerste instantie mee om tafel gaan. Zij hebben deze kadernotitie ook aangeboden gekregen.

Bijlage

Overzicht organisaties waar in eerste instantie overleg mee plaatsvindt

- Stichting Ontmoetingscentrum De Trefkoele
- Stichting De Schakel Nieuwleusen
- Stichting Sportbelangen Lemelerveld
- Stichting Kulturhus De Mozaïek
- Stichting Kulturhus Hoonhorst i.o.
- Stichting Openbare Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen
- Landstede Welzijn
- Stichting De Wiekelaar Oudleusen
- Schoolbesturen via OOGO